

ISSN 2616-7174

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of the L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ЖУРНАЛИСТИКА сериясы

JOURNALISM Series

Серия **ЖУРНАЛИСТИКА**

№2 (123) / 2018

1995 жылдан бастап шығады

Founded in 1995

Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады

Published 4 times a year

Выходит 4 раза в год

Астана, 2018

Astana, 2018

Бас редакторы **Қайрат Сак**

филология ғылымдарының кандидаты, профессор (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары **Аймұханбет Есдәулетов** *ф.ғ.канд., доцент (Қазақстан)*

Бас редактордың орынбасары **Гүлнар Кендірбай** *PhD (АҚШ)*

Редакция алқасы

Алдабергенов Қырықбай	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Асанов Қойлыбай	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әбдіманов Өмірхан	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әбішева Вера	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Бейсенқұлов Аязби	Ф. ғ. к., доцент (Қазақстан)
Браун Михаил	PhD, проф. (АҚШ)
Дзялошинский Иосиф	Ф. ғ. д., проф. (Ресей)
Жақып Бауыржан	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Жусупова Алматы	ф.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Ирназаров Кудрат	Т. ғ. д., проф. (Өзбекстан)
Корконосенко Сергей	Саяси ғ. д., проф. (Ресей)
Қара Әбдіуақап	Т. ғ. д., проф. (Түркия)
Қозыбаев Сағымбай	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Лебедева Татьяна	Ф. ғ. д., проф. (Франция)
Нұртазина Роза	Саяси ғ. д., проф. (Қазақстан)
Омашев Намазалы	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Ризун Владимир	Ф. ғ. д. проф. (Украина)
Саид Агил бин Шех	PhD, проф. (Малайзия)
Саудбай Мадияр	PhD, проф. (Қазақстан)
Сердәлі Бекжігіт	Ф. ғ. к., доцент (Қазақстан)
Тахан Серік	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Тоқтағазин Мұратбек	Ф. ғ. к., доцент (Қазақстан)
Халилов Әбдіғани	PhD, проф. (Қырғызстан)
Ченгел Хулия	PhD, проф. (Түркия)
Шайхитдинова Светлана	Филос.ғ.д., проф. (Ресей)
Шалахметов Ғаділбек	Халықаралық Еуразиялық телевидение және радио академиясының академигі (Қазақстан)
Шестеркина Людмила	Ф. ғ. д., проф. (Ресей)
Шульцман Петр	Өнертану ғ. к., доцент (Қазақстан)

Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Илияс Құрманғалиев

Жауапты хатшы: Гүлжазира Ертасова

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қ.Сәтпаев к-сі, 2, 408 б.

Тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы. ЖУРНАЛИСТИКА сериясы

Меншіктенуші: ҚР БЖҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК.

ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27. 03. 2018 ж. №16995-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

Тиражы: 25 дана.

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі, 13/1, тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31413)

© **Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті**

Editor-in-Chief **Kairat Sak**
Candidate of Philology, Professor (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief **Aitmukhanbet Yesdauletov** *Candidate of Philology, Associate Professor (Kazakhstan)*
Deputy Editor-in-Chief **Gulnar Kendirbai** *PhD, Professor (USA)*

Editorial board

Aldabergenov Kyrykbai	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Asanov Koilybay	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Abdimanov Omirkhan	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Abisheva Vera	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Beisenkulov Ayazbi	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Brown Michael	PhD, Prof. (USA)
Dzyaloshinski Iosif	Doctor of Philology, Prof. (Russia)
Jakyp Baurjan	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhussupova Almatay	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Irnazarov Kudrat	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Uzbekistan)
Korkonosenko Sergei	Doctor of Political Sciences, Prof. (Russia)
Kara Abdulvahap	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Turkey)
Kozybayev Sagymbai	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Lebedeva Tatiana	Doctor of Philology, Prof. (France)
Nurtazina Roza	Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Omashev Namazaly	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Rizun Volodymyr	Doctor of Philology, Prof. (Ukraine)
Syed Agil bin Shekh	PhD, Prof. (Malaysia)
Saubayev Madiyar	PhD, Prof. (Kazakhstan)
Bekzhigit Serdaly	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Takhan Serik	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Toktagazin Muratbek	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Khalilov Abdygani	PhD, Prof. (Kyrgyzstan)
Çengel Hülya	PhD, Prof. (Turkey)
Shaikhitdinova Svetlana	Doctor of Philosophy, Prof. (Russia)
Shalakhmetov Ghadilbek	Academician of the International Eurasian Academy of Television and Radio (Kazakhstan)
Shesterkina Ludmila	Doctor of Philology, Prof. (Russia)
Shultsman Petr	Candidate of Art, Assoc. Prof. (Russia)

Executive editor, computer layout: Ilyas Kurmangalyev
Executive Secretary: Guljazira Yertasova

Editorial address: 2, Satpayev str., of.408, Astana, Kazakhstan, 010008
Tel.: (7172) 709-500 (ext. 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University. JOURNALISM Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N. Gumilyov Eurasian National University», Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan.

Registration certificate No 16995-Ж from 27.03. 2018.

Periodicity: 4 times a year Circulation: 25 copies

Address of printing house: 13/1, Kazhimukan str., Astana, Kazakhstan 010008; tel.: (7172) 709-500 (ext.31413)

© **L.N. Gumilyov Eurasian National University**

Главный редактор **Кайрат Сак**
кандидат филологических наук, профессор (Казахстан)

Зам. главного редактора **Айтмуханбет Есдаuletов** к.ф.н., доцент (Казахстан)
Зам. главного редактора **Гульнар Кендирбай** PhD (США)

Редакционная коллегия

Алдабергенов Кырыкбай	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Асанов Койлыбай	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Абдиманов Омирхан	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Абишева Вера	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Бейсенкулов Аязби	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Браун Михаил	PhD, проф. (США)
Дзялошинский Иосиф	Д. ф. н., проф. (Россия)
Жакып Бауыржан	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Жусупова Алматы	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Ирназаров Кудрат	Д. ист. н., проф. (Узбекистан)
Корконосенко Сергей	Д. полит. н., проф. (Россия)
Кара Абдиуакап	Д. ист. н., проф. (Турция)
Козыбаев Сагимбай	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Лебедева Татьяна	Д. ф. н., проф. (Франция)
Нуртазина Роза	Д. полит. н., проф. (Казахстан)
Омашев Намазалы	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Ризун Владимир	Д. ф. н., проф. (Украина)
Саид Агил бин Шех	PhD, проф. (Малайзия)
Саудбай Мадияр	PhD, проф. (Казахстан)
Сердали Бекжигит	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Тахан Серик	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Токтагазин Муратбек	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Халилов Абдигани	PhD, проф. (Киргизстан)
Ченгел Хулия	PhD, проф. (Турция)
Шайхитдинова Светлана	Д. филос. н., проф. (Россия)
Шалахметов Гадильбек	Академик Международной Евразийской академии телевидения и радио (Казахстан)
Шестеркина Людмила	Д. ф. н., проф. (Россия)
Шульцман Петр	К. н. искусств., доцент (Казахстан)

Ответственный редактор, компьютерная верстка: Ильяс Курмангалиев
Ответственный секретарь: Гульжазира Ертасова

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. К.Сатпаева, 2, каб. 408
Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ЖУРНАЛИСТИКА
Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК.
Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16995-Ж от 27. 03. 2018 г.
Периодичность: 4 раза в год.

Тираж: 25 экземпляров.

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: (7172) 709-500 (вн.31413)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Мазмұны

ЖУРНАЛИСТИКА ТАРИХЫ

Баткеева Б.Т. Мәшһүр Жүсіп Көпеевтің публицистикалық шығармаларындағы ел, жер тағдыры	8
Ертасова Г.Қ., Сақ Қ.Ө. Алаш қайраткерлерінің тәуелсіздік туралы идеяларының өзектілігі	15
Шақуова Р.А. Голощекин саясатының Қазақстанда жүргізілуі	28
Шәуенова Г.А. Абай ұлылығы (Тұрағұл Абайұлының естелігі негізінде)	33

БАҚ ЖӘНЕ ҚОҒАМ

Байғожина Д.Ө. Бұқаралық коммуникация кеңістігіндегі мәдениет	40
Жанысбаева А.П., Шындалиева М.Б. Аймақтық БАҚ-тың қоғамдағы рөлі	47
Сейфуллина З. Журналистикадағы гендерлік теңсіздік	54

PR ТЕХНОЛОГИЯ

Кунгурова О.Г., Дарбеков А.В. Телевизия продюсерлігі Қазақстанның визуалды медиасферасын белсендіру ресурсы ретінде	60
--	----

ЖАҢА МЕДИА

Асанов К.Д., Даулен М.Б. Инновациялық технологияны игеру қажеттілігі және отандық журналистика мүмкіншіліктері	66
Бейсенқұлов А.А., Болатова М.Б. Журналист қызметіндегі әлеуметтік медиа	79

Contents

HISTORY OF JOURNALISM

<i>Batkeeva B.T.</i> The Fate of the Land and the People in Maskhur Zhusup Kopeyev's Publicistic Work	8
<i>Yertassova G.K., Sak K.O.</i> Actuality of Alash people's Ideas About Independence	15
<i>Shakuova R.A.</i> Implementation of Galoshchekin's Policy in Kazakhstan	28
<i>Shauyenova G.A.</i> The Greatness of Abai (according to Turagul Abaiuly's memoirs)	33

MASS MEDIA AND SOCIETY

<i>Baigozhina D.O.</i> Culture in the Space of Mass Communication	40
<i>Zhanysbayeva A.P., Shyndaliyeva M.B.</i> The Role of Regional Media in the Society	47
<i>Seifullina Z.</i> Gender Inequality in Journalism	54
..	

PR TECHNOLOGIES

<i>Kungurova O.G., Darbekov A.V.</i> Television Production as a Resource for Activating the Visual Media Sphere of Kazakhstan	60
---	----

NEW MEDIA

<i>Asanov K.D., Daulen M.B.</i> The Need for Innovative Technologies and Domestic Journalism	66
<i>Beisenkulov A.A., Bulatova M.B.</i> Social Media in the Journalist's Work	79

Содержание

ИСТОРИЯ ЖУРНАЛИСТИКИ

<i>Баткеева Б.Т.</i> Судьба земли и народа в публицистическом творчестве Машхур Жусупа Копеева	8
<i>Ертасова Г.К., Сак К.О.</i> Актуальность идеи деятелей Алаш о независимости	15
<i>Шакуова Р.А.</i> Политика Голощекина в Казахстане	28
<i>Шауенова Г.А.</i> Величие Абая (по мемуарам Турагула Абайулы)	33

СМИ И ОБЩЕСТВО

<i>Байгожина Д.О.</i> Культура в медиа пространстве	40
<i>Жанысбаева А.П., Шындалиева М.Б.</i> Роль региональных СМИ в обществе	47
<i>Сейфуллина З.</i> Гендерное неравенство в журналистике	54

ТЕХНОЛОГИИ PR

<i>Кунгурова О.Г., Дарбеков А.В.</i> Телевизионное продюсирование как ресурс активизации визуальной медиасферы Казахстана	60
--	----

НОВЫЕ МЕДИА

<i>Асанов К.Д., Даулен М.Б.</i> Необходимость развития инновационных технологии и возможности отечественной журналистике	66
<i>Бейсенкулов А.А., Булатова М.Б.</i> Социальные медиа в работе журналиста	79

ХҒТАР 19.51.51

А.П. Жанысбаева¹, М.Б. Шындалиева²

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
(E-mail: ¹akniet.zhanysbayeva@mail.ru, ²mendigul@list.ru)

Аймақтық БАҚ-тың қоғамдағы рөлі

Аңдатпа. Бұл мақалада аймақтық газет, журнал, радио, телевизия тарихына тыңғылықты зерттеу жүргізу қажеттігі, журналистиканың дамуы мен қалыптасу жолы, барлық облыстарда кеңес заманында, қазір шығып отырған мерзімді басылымдардың қызметі мен рөлі сөз болады. Аймақтық журналистиканың қалыптасуына саясаттың әсері басым екендігі, аймақтардағы телеарна, радио, баспасөздің қалыптасу, даму тарихы аймақтың рухани-мәдени өмірімен біте қайнасып жататындығы талданған. Аймақтық баспасөздің саяси күрес құралы ретіндегі қызметі, ғаламтордың дамуына байланысты БАҚ аймақтық ақпараттық сұранысты қанағаттандыру жағы мен Қазақстанның ақпараттық-коммуникативті кеңістікке қосып отырған үлесі де жан-жақты сөз болады.

Аймақ экономикасы мен әлеуметтік ахуалының жағдайын аудандық газеттерден көретініміз, әр аймақтың өзіндік ерекшеліктері, өмір сүру салты, жергілікті жерге ғана тән дүниетанымдық стереотиптер мен құндылықтар бұл мақалада толық қамтылған. Өңірлердегі баспасөз қоғамдық өмірі, дамуы, саяси-экономикалық, қоғамдық-әлеуметтік капиталдың құрылуы, өзара іс-қимыл жасайтыны әлеуметтік топтармен, мекемелермен арадағы тұрақты байланыс желісі жайында да сөз болады. Билік пен халық арасындағы саяси диалогты ұйымдастыруда бұқаралық ақпарат құралдарына толықтай және аймақтық баспасөзге жекелеген түрде үлкен жауапкершіліктер жүктелген. Бұл мақалада БАҚ-тың трансформациясы, аймақтық БАҚ саяси коммуникацияның күшті, әрі ықпалды арнасы болып қала беретіні, БАҚ бір мезгілде басшысының саяси преференцияларына тәуелденіп, саясаттануы сөз болады.

Түйін сөздер: аймақтық, әлеумет, саясат, жаһандану, қоғам.

Кіріспе. Аймақтық газет, журнал, радио, телевизия тарихына тыңғылықты зерттеу жүргізу - ұлттық мәдениеттің арнасын кеңейте түседі. Сондықтан да аймақтық журналистиканың тарихын, қалыптасу, даму кезеңдерін жүйелі түрде зерттеу уақыт талабынан туындап отыр. Қазақстанның барлық аймағы да ежелден әдебиет пен мәдениеттің рухани ошағы. Ұлттық журналистикамыздың дамуы мен қалыптасу жолына көз жіберер болсақ, барлық облыстарда кеңес заманында да, қазір де мерзімді басылымдардың көпшілігі шығып, ұлттық сөз өнерінің майталмандары Б. Кенжебаев, Ә. Нұршайықов, Қ. Мұхаметжанов, Р. Нұрғали, Ф. Оңғарсынова, М. Шаханов, А. Сейдімбек, Қ. Салғараұлы, Ж. Әбдіхалық т.б. журналистік шеберліктерін шыңдаған. Қазақ журналистикасы тарихындағы тұңғыш зерттеушілердің бірі журналист Б. Кенжебаев, Ә. Нұршайықовтың да осы өңір басылымдарында журналист, редактор ретінде қалыптасып, қаламының ізі қалған. Сондықтан да аймақтық журналистиканың қазақ журналистикасы дамуы мен тарихында орны ерекше.

Қазақстанның аймақтарындағы облыстық басылымдарда есімдері елімізге танымал журналист-жазушылар Б. Кенжебаев, Ә. Нұршайықов, Қ. Мұхаметжанов, Р. Нұрғали, Ф. Оңғарсынова, М. Шаханов, А. Сейдімбек, Қ. Салғараұлы, Ж. Әбдіхалық т.б. қызмет атқарған. Облыстардағы телерадио тарихының да тамыры тереңнен бастау алады. Қазірде аймақтардың өзінде жүзге жуық басылымдар жарық көреді. Аймақтық журналистика тарихын зерттеген Н. Шыңғысова [1], А. Қасымов [2], Ә. Белдібековалар [3] жекелеген өңірлік газеттердің ерекшеліктеріне баса көңіл бөлген. Аталмыш еңбектер баспасөз тарихына қосылған сүбелі үлес екендігі даусыз.

Аймақтық журналистика туралы: «Аймақтық журналистика алаңын қалыптастыруда саясат басым рөл атқарады. Журналистердің саяси жобаларға қызмет ететін пиар мамандарынан бөлінуі бүгінде азайып, алаңның шексіз екендігіне, сонымен қатар, оның ішкі трансформациясына алып келеді» [4, 22 б.], - деген пікір орынды.

Аймақтарда бірнеше телеарна, бірнеше радио жұмыс істейді. Бұлардың әрқайсысының қалыптасу, даму тарихы аймақтың рухани-мәдени өмірімен біте қайнасып жатыр. Сөйте тұра осы уақытқа дейін облыстық газеттердің мерейтойларына байланысты шыққан шағын тарихы туралы материалдар болмаса, бұл облыстар журналистикасының толыққанды тарихы әлі жасалмай келеді. Бұл мәселе жайында: «Аймақтық баспасөз саяси күрестің құралы ретінде қала бермек: ол халықтың және зиялы қауымның ақпараттың әсері мен өзара ықпалдастықтың жаңа әдістерін іске асырады. Үкімет пен халықтың арасында саяси диалогтың жүруіне бұқаралық ақпарат құралдары, оның ішінде, аймақтық БАҚ жауапты» [5, 8 б.]. Электронды ақпарат құралдарының дәуірі жүріп тұрған кезеңде облыстық телеарналар тарихы мен тәжірибелерінің жинақталмауын ескерсек, бұл тақырыптың маңызы арта түспек. Бұл туралы орыс ғалымы Е.В. Карпова: «Аймақтарда Интернет-БАҚ-тың және жалпы ғаламтордың дамуына байланысты БАҚ аймақтық ақпараттық сұранысты қанағаттандыруға тырысуда. Ақпараттық-коммуникативті кеңістікке аймақтық жүйелік БАҚ деген жаңа ұғым енді» [6, 56 б.], - дейді. Оған қоса аймақтардағы аудандық газеттер тарихы мен тәжірибесі әлі күнге зерттеу нысанына айналмаған.

Аймақ экономикасы мен әлеуметтік ахуалының айнасы – аудандық газеттер. Сонау отызыншы жылдардан бастау алатын аудан газеттерінің редакциясында сөз өнеріне бейімі бар талай таланттар қанаттанып, еңбек жолдарын аталмыш басылымдардан бастаған. Журналистің шеберлігін шыңдауда алғашқы баспалдақ саналатын аудандық газеттердің бүгінгі беделін арттыру үшін жаңа технология жетістіктерін кеңінен пайдалану қолға алынып жатыр. Бұл туралы: «Әр аймақтың өзіндік ерекшеліктері бар: дәстүрлері, өмір сүру салты, сонымен қатар, жергілікті жерге ғана тән тәрбиелік, дүниетанымдық стереотиптер мен құндылықтар. Аймақтағы әлеуметтік-мәдени кеңістік әкімшілік-мемлекеттік аймақтық бөлінуге сай құрылады» [7, 29 б.]. Қазіргі таңда өңірлерден шығатын барлық басылымдар офсеттік баспа түрінде, түрлі-түсті суреттермен безендіріледі. Осылардың барлығы аймақтық журналистиканың тарихын зерделеу қажеттілігін көрсетіп отыр.

Аймақтық баспасөз - аймақтың қоғамдық өмірі мен оның дамуына әсер ететін, экономикалық, саяси, қоғамдық-әлеуметтік капиталдың құрылуы мен жинақталуына әсер ететін, өзара іс-қимыл жасайтын әлеуметтік топтармен, мекемелермен арадағы тұрақты байланыс желісі.

Қазақстанның әлеуметтану ғылымында бұқаралық ақпарат құралдарының аймақтық қызметіне деген қызығушылық жақында ғана пайда болды. Ол бұқаралық ақпарат құралдарына қатысты қоғамдық сананың белсенді өзгеруіне әкелді. Жаңаша бағыттағы массмедиа қоғамның саяси өміріне және нақты саяси оқиғаларға әсер етудің беделді және қуатты құралы ретінде таныла бастады. Аймақтық бұқаралық ақпарат құралдарының заманауи қоғамдағы рөлі зор және саясаткерлер мен оқырмандар үшін саяси ақпарат көзі ретінде әрекет етеді, сонымен бірге бүгінгі күні елемеуге болмайтын саяси қарым-қатынастардың субъектісі болып табылатынын көрсетеді. Әсіресе, бұл аймақтық бұқаралық ақпарат құралдарына қатысты.

Аймақтық қоғамның саяси өміріндегі бұқаралық ақпарат құралдарына арналған пилоттық сауалнама нәтижесіндегі зерттеулер (50 респондент, 2017 жыл қазан-қараша) аймақтардағы БАҚ саяси, әлеуметтік-мәдени және құқықтық сипаттағы себептерге байланысты елеулі өзгерістерге ұшырады деп айтуға мүмкіндік береді.

Аймақтық бұқаралық ақпарат құралдары саяси тұрғыдан қарағанда, өкінішке орай, саясат саласында әлі де ықпалды емес. Сонда да, бұқаралық ақпарат құралдары өзінің негізгі функцияларын орындауды жалғастыруда: ақпараттандыру және қоғамдық пікірді қалыптастыру саласында ғана белсенділік танытып отыр. Сонымен бірге, бұқаралық ақпарат құралдары бүгінгі таңда сайлаушыларға әсер ету құралы немесе саяси және қаржылық топтардың мүдделерін білдіру құралы ғана емес, сондай-ақ белгілі бір аймақтың тұрғындарының мүддесіне сай ақпараттандыру арнасы ретінде де қарастырылуда. Оның қызметіндегі

елеулі кемшіліктерге қарамастан (саясаттандыру, экономикалық тәуелділік) халыққа жүргізілген әлеуметтік деректерге сәйкес, бұқаралық ақпарат құралдарын өкілетті деп санайды және басқа әлеуметтік және саяси институттарға қарағанда көбірек сенеді.

Бұқаралық ақпарат құралдарының маңыздылығы мен рөлін күшейту, сондай-ақ олардың аймақтағы саяси өмірде олардың аймақтардағы саяси өмірде олардың қызметінің тиімділігі, біздің ойымызша, екі негізгі бағытта жүргізіледі: коммуникативті БАҚ-тың аудиторияға бағытталған әсері ретінде (аудиторияны хабардар ету, оны нақты әрекеттерге ынталандыру, оқиғалардың мәнін түсіндіру) және экономикалық бағытта, яғни, медиа ұйымдардың иелері мен құрылтайшылардың пайда табуы.

Бұқаралық ақпарат құралдарының ықпалдылығы мен тиімділігінің коммуникациялық бағыты, біріншіден, белгілі бір саяси оқиғаларға назар аударғанда, саяси қайраткерлер, саяси дау-дамай және т.б. арқылы аудиторияның саяси оқиғаларға, саяси процестерге назарын аударту. Атап айтқанда, саяси көшбасшыларға берген аудиторияның бағасы БАҚ-тағы материалдардың негізінде және ықпалының нәтижесінде қалыптасады. Бүгінгі таңда аймақтық бұқаралық ақпарат құралдары өз қызметін төмендегі компоненттер мен өздерінің қабілеттерін пайдалану арқылы өзгертеді: жаңалықтар мен басқа да бұқаралық ақпарат құралдарын өңдеудің белгілі бір схемасы, ақпаратты тарату арнасы ретінде аудиторияға оңай қолжетімділік, саяси өмірдегі маңызды оқиғаларды таңдап, түсіндіру тәсілдері де бар. Мұның бәрі аймақтың саяси өміріндегі бұқаралық ақпарат құралдарының қоғамдық-саяси рөлінің маңыздылығына баса назар аудартады.

Зерттеулерге сәйкес, аймақтық БАҚ-тың трансформациясы қазіргі уақытта өте өзгермелі түрде: бір жағынан, аймақтық БАҚ саяси коммуникацияның күшті, әрі ықпалды арнасы болып қала береді, БАҚ бір мезгілде басшысының саяси преференцияларына тәуелденіп, саясаттанады.

Аймақтың саяси және коммуникациялық кеңістігінде БАҚ-тың, қоғамдық-саяси рөлі үш негізгі қағидаға байланысты болуы мүмкін:

- БАҚ саяси субъектілердің қызығушылығын таратушы болып табылады;
- БАҚ саяси ақпараттарды қабылдауға, өңдеуге және таратуға қабілеттілігінің арқасында саяси коммуникацияның тәуелсіз қозғаушы күші ретінде әрекет етеді;
- БАҚ саяси субъектілер арасындағы өзара саяси іс-қимылды жүзеге асырушы кеңістік ретінде әрекет етеді.

Сарапшылардың пікірінше, бұқаралық ақпарат құралдарының меншік иелері яғни құрылтайшыларына пайда әкелмейінше, оны дамытып және қолдау көрсетпейінше БАҚ кәсіпорын ретінде қабылданбайды. Бұқаралық ақпарат құралдарыны саяси қарым-қатынаста аспаптық рөл атқарады.

Бұл көзқарас саяси күштер мен шешімдердің пайдасына шешілетін БАҚ-тың және оның иесінің, құрылтайшысының сипаттамасымен расталады. Аймақтың саяси өміріндегі бұқаралық ақпарат құралдарының қызметін жетілдіру үшін өңірлік БАҚ-тың жұмыс істеуінің әртүрлі аспектілеріне қатысты сарапшы топтардың бірлескен әрекеттері болуы қажет. Тек осы жағдайда ғана аймақтық бұқаралық ақпарат құралдарына қатысты жергілікті және ұлттық деңгейде тиімді мемлекеттік саясатты жүзеге асыруға болады. Дегенмен, бұқаралық ақпарат құралдары аймақтың саяси өміріндегі өте ықпалды күш болып табылады, сондай-ақ, көптеген жаңа ақпараттық және коммуникациялық өзара қарым-қатынастар дамып келе жатқан қоршаған ортаның маңызды құрамдас бөлігі болып қала береді.

Әлеуметтік коммуникациясының ұйымдастырушылық функциясын аймақтық БАҚ атқарады. Медиамәтіндер әлеуметтік байланыстың сапалық сипаттамасына әсер ететін бірыңғай семантикалық кеңістік құруы керек. Дегенмен, бұқаралық ақпарат құралдары шындықты дұрыс көрсете отырып, шындықтың ақпараттық моделін қалыптастыру мәселесімен бетпе-бет келеді. Аймақтың тұрғындарын әлеуметтік маңызды деректерімен жер-

гілікті және жаһандық маңызы бар оқиғалар, маңызды саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестер туралы қажетті ақпарат береді. Сонымен қатар, өңірлік бұқаралық ақпарат құралдары әлеуметтік шиеленістің өсуіне, қоғамдық кеңістіктің «этнизациясына» әсер ететін әртүрлі әлеуметтік топтар мен мекемелерге қатысты дұшпандық сезімдерін қалыптастыруға әсер етуі мүмкін.

Бұқаралық ақпарат құралдары бұқаралық аудиторияға әсер етудің негізгі ресурсы мен тиімді құралы болып табылады. Ақпараттық капиталға ие болу үшін күрес әсіресе сайлау науқаны кезінде шиеленіседі. Аймақтық бұқаралық ақпарат құралдарының өткізілген контент-сараптамасы бойынша сайлау науқаны кезінде қарсыласына әртүрлі әдіс-тәсілдерді қолданады (ақпараттың толық еместігі, жартылай шындық, өтірік айту).

Аймақтағы әлеуметтік шиеленістің екінші тақырыбы ұлтаралық, конфессиялық қақтығыстар болуы мүмкін. Контентті-талдау нәтижелері көрсеткендей, медиа-мәтіндерде дұрыс емес тақырыптар мен хабарландырулар болуы мүмкін, ал журналистер хабарламаларда жаргон сөздерді қолдануы да мүмкін. Бұқаралық ақпарат құралдардағы мәтіндерде «өшпенділікпен сөйлеуді» пайдалану, әрине, бұқаралық ақпарат құралдарына қатысты теріс көзқарасын туғызады. «Өшпенділікпен сөйлеу» этникалық және конфессиялық топтар немесе олардың өкілдері туралы кез келген қате мәлімдеме беруі мүмкін. Мысалы, газет беттерінде «грузин-шешен қарақшылары», «ауған террористері», «кавказ ұлтының өкілдері», «араб-азия ұлтшылдары», «циган бақыты», «шетелдіктер еліміздің жартысын жаулап алды» деген сынды тіркестер сирек кездеседі. Бұл тіркестер пішіні жағынан ғана емес, мағынасы жағынан да дұрыс емес, ол әртүрлі топ өкілдерінің арасында наразылық тудырып қана қоймай, қоғамдағы этносаралық татулықтың нығайуына кері әсер етеді.

Медиа саласының үш негізгі нормативті нысаны бар: бұқаралық ақпарат құралдарындағы меншік және басқару саласындағы мемлекеттік монополия, басқарушылары автономияны пайдаланып және атқарушы немесе заң шығарушы билікке тікелей бағынбаған кезде қоғамдық бақылау жүйесі, мемлекеттік реттеумен бірге жүретін жеке меншіктік нысан. Тек қана нарықтық тетіктерді қолдайтындар жеке бұқаралық ақпарат құралдардың демократиялық құндылықтарға бағдарланған ақпараттық құрылымды дамыту үшін аса маңызды.

Бұқаралық ақпарат құралдарының нарықтағы реттеушілік қызметіне қарсыластары өз уәждерін келтіреді. Бұқаралық ақпараттық процестердің заманауи саласы ақпаратты таңдау бостандығын шектей алатын концентрация мен монополияға қарсы үрдістерімен сипатталады. Сондықтан, мемлекеттік медиа саясаттың негізгі мақсаты қоғам өкілдерінің көпшілік көзқарастары, идеялары мен ұстанымдарын сипаттайтын бұқаралық ақпарат құралдарына кеңінен қолжетімділігін қамтамасыз ететін жағдайларды жасау болып табылады.

Ақпараттық ресурсқа ие болудың маңыздылығын М. Кастельс атап өтті. Оның пікірінше: *«Билік шындықты айқындау және саналы шешімдерді жетілдіру үшін қоғамда қолданылатын жаңа мәдени кодтарды құруға қабілетті адамдарға тиесілі. Кодтар мен конвенцияларға негізделген қоғамда номинацияның күші, әлемді құрудың күші үшін үнемі күрес жүріп жатыр. Мемлекет әлеуметтік саланың актері ретінде осы билікті иеленуге ұмтылады»* [8,90-б]. Аймақтық биліктің лауазымды тұлғалары мен жергілікті бұқаралық ақпарат құралдарының журналистерінің жүргізген сараптамалық сауалнамасының нәтижелері аймақтық бұқаралық ақпарат құралдарының басты мәселесі олардың билік институттарына қаржылық және ұйымдастырушылық тәуелділігі болып табылатынын көрсетеді. Біздің сауалнамаға қатысқан қазақстандық журналистердің көпшілігі аймақтық БАҚ-тарды халыққа билік институттарының әсер ету құралы ретінде бағалайды (28,6%). Аймақ шеуніктері мен журналистері аймақтық бұқаралық ақпарат құралдарының қызметін анықтауда

респонденттердің негізгі мақсаты ретінде билік институттарының қызметіне (лауазымды тұлғалардың 38,1%-ы және журналистердің 42,9%-ы), сондай-ақ халықтың мүддесін және нақты өкілдікті қорғауды емес, облыс тұрғындарының әлеуметтік проблемаларын емес билік ұсынған ақпараттарды таратады екен. Бұл аймақтық БАҚ-тың билікке тәуелді екенін көрсетеді.

Бұқаралық коммуникацияларды цензура ретінде мемлекеттік реттеудің осындай шаралары бар екендігі туралы респонденттер арасында пікірі бөлінісі туындады. Респонденттердің 71,4 алдын-ала цензура бар екендігін мойындайды. Респонденттердің көпшілігі «зорлық-зомбылық», «жыныстық қатынастар», «жарнама» сияқты тақырыптар цензураны талап етеді деп санайды. Респонденттердің жартысынан көбі жұмыс барысында цензураға тап болғандарын мойындайды. Ал респонденттердің 57,1 %-ы цензураны «қажет емес» деп санайды екен. Журналистердің кәсіби ұйымдарының тиімді жұмысында (50%), бұқаралық ақпарат құралдарының (33,3%) немесе ақпараттық даулар бойынша аралық сотты (16,7%) реттейтін арнаулы қоғамдық құрылымдарды құрудың тиімділігі көрініс табуы мүмкін.

Осылайша, сауалнама нәтижелері бойынша мынадай қорытындылар жасауға болады. Бұқаралық ақпарат құралдарында мемлекеттік саясат, ұлттық идеология насихатталуы тиіс. Алайда, қатты әкімшілік бақылауда болған бұқаралық ақпарат құралдарының тиімді жұмыс істеуі де қиынға соғады, сондай-ақ бұқаралық ақпарат құралдары саласындағы бәсекелестік болуы шарт. Ол үшін өңірлік деңгейлерде қоғамдық кеңестерді құрып, міндетті ақпараттық дауларды қарауға, абырой, ар-намыс пен іскерлік беделін қорғау, бұқаралық ақпарат құралдарында кәсіпкерлік пен зорлық-зомбылыққа насихаттауға қарсы күресті күшейту керек сияқты.

Қазақстандағы аймақтық БАҚ-тың қызметі мен дамуының сараптамасы, БАҚ-тың аймақтық жүйелерінің өзгешелігі өте өзекті мәселе болып табылады. Тәуелсіз Қазақстанның әрбір жекелеген аймақтарында нарықтық жағдай айтарлықтай деңгейде аймақтағы мемлекеттік, экономикалық элиталардың шешімдеріне байланысты қалыптасып, рухани мәдениетті дәл осы БАҚ-тың көмегімен қалыптасты деуге болады. Билік пен халық арасындағы саяси диалогты ұйымдастыруда бұқаралық ақпарат құралдарына толықтай және аймақтық баспасөзге жекелеген түрде үлкен жауапкершіліктер жүктелген.

Әдебиеттер тізімі

- 1 Шыңғысова, Н. Өңірлік мерзімді баспасөздің даму тенденциялары (қазақ тілді жарияланымдар бойынша): фил. ғыл. докторы ғылыми дәрежесін алу дисс... авторефераты. – Алматы, 2010. - 25 б.
- 2 Қасымов, А.Қ. Шығыс Қазақстан облыстық газетінің қалыптасу, даму кезеңдері (1931-2006жж.): фил. ғыл. канд. ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған дисс... авторефераты. – Алматы, 2008. - 32 б.
- 3 Бельдибекова, А. Оңтүстік Қазақстан баспасөзінің даму проблемалары: фил. ғыл. канд. ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған дисс... авторефераты. – Алматы, 2010. - 24 б.
- 4 Рыгина, Л.С. Производство гендерного дискурса в поле региональной журналистики. – Москва: 2006. - 163 с.
- 5 Халтанова, С.С. Роль региональных СМИ в политической жизни России / С.С. Халтанова - Москва: 2009. - 157 с.
- 6 Карпова, Е.В. Специфика функционирования региональных сетевых СМИ на современном этапе. - Москва: 2013. - 189 с.
- 7 Бадмаева, Л.В. Региональные СМИ и аудитория: особенности функционирования в период трансформации российского общества. - Москва: 2014. - 161 с.
- 8 Кастельс, М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура. (Пер. с англ. Под научн. ред. О.И. Шкаратана). - Москва: ГУ-ВШЭ, 2000. - 607 с.

А.П. Жанысбаева, М.Б. Шындалиева

Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Роль региональных СМИ в обществе

Аннотация. В этой статье рассматривается роль и функции региональных газет, журналов, радио, телевидения, которые выходили в советское время во всех областях и которые выходят сейчас, а также необходимость проведения тщательного исследования истории, путь развития и становления региональной журналистики. Проанализировано влияние политики на формирование региональной журналистики в том, что в регионах функционирование и история развития телевидения, радио и прессы региона неразрывно связаны с духовно-культурной жизнью региона. Также, всесторонне рассматривается деятельность региональной прессы как средства политической борьбы в связи с развитием интернета и вопрос работы СМИ по удовлетворению информационных спросов регионов, всесторонний вклад Казахстана в информационно-коммуникативное пространство.

Экономическая и социальная обстановки региона известно читателям из газет, также информация касающиеся, что у каждого района свои особенности, образ жизни, мировоззренческие стереотипы и ценности, характерные только для данной местности полностью охвачено в данной статье. Влияние периодической печати в общественную жизнь и развитие региона, на создание и накопления экономического, политического и общественно-социального капитала региона, влияние на создание взаимодействия, и функционирование периодической прессы как сеть постоянной связи общества с социальными группами и учреждениями тоже глубоко изучено. В организации политического диалога между властью и общественностью средства массовой информации несут полную, а региональная пресса частичную ответственность. В этой статье описывается трансформация СМИ, что региональные СМИ остаются сильным и эффективным каналом политической коммуникации, и СМИ будут одновременно ссылаться на политические предпочтения руководителя прессы.

Ключевые слова: региональный, социал, политика, глобализация, общественность.

A.P. Zhanysbayeva, M.B. Shyndaliyeva

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

The Role of Regional Media in the Society

Abstract. This article examines the role and functions of regional newspapers, magazines, radio and television that were published in the Soviet times in all regions and are currently published, as well as the need for a thorough study of history, the way of functioning and the development of regional journalism. The influence of politics on the formation of regional journalism is analyzed in the fact, that the functioning and history of the development of television, radio and regional press are inextricably linked with the spiritual and cultural life of the region. Also, the activities of the regional press as a means of political struggle in connection with the development of the Internet and the issue of the work of the media in satisfying the information needs of the regions, the comprehensive contribution of Kazakhstan to the information and communication space.

The article gives coverage of the economic and social situation in the region is known to readers from newspapers, as well as information that each district has its own peculiarities, lifestyle, ideological stereotypes and values, characteristic only of this area. The influence of the periodical press on the public life and the development of the region, on the creation and accumulation

of the economic, political and socio-public capital of the region, the influence on the creation of interaction, and the functioning of the periodical press as a network of constant communication of society with social groups and institutions are also deeply studied here. In the organization of a political dialogue between the authorities and the public, the media have full responsibility while the regional press have only partial. This article describes the transformation of the media that the regional media remain a strong and effective channel for political communication, and the media will simultaneously refer to the political preferences of the head of the press.

Key words: regional, community, politics, globalization, society.

References

- 1 Shyngysova, N. Onirlik merzimdi baspasozdin damu tendencijalary (kazak tildi zharijalanymdar bojnsha) [Trends in development of regional press (by Kazakh language publications)] // Filologiya gylym doktory darezhesin alu yshin dajyndalghan diss... avtoreferaty [Author 's abstract dissertation for the degree of Doctor of Philology]. (Almaty, 2010. - 25 p.). [in Kazakh]
- 2 Kasymov, A.K. Shygys Kazakstan oblystyk gazetinin kalyptasu, damu kezenderi (1931-2006zh.) // Filologiya gylym kandidaty darezhesin alu yshin dajyndalghan diss... avtoreferaty [Author 's abstract dissertation for the degree of kandidat of Philology]. (Almaty, 2008. - 32 p.). [in Kazakh]
- 3 Bel'dibekova, A. Ontystik Kazakstan baspasozinin damu problemalary // Filologiya gylym kandidaty darezhesin alu yshin dajyndalghan diss... avtoreferaty [Author 's abstract dissertation for the degree of kandidat of Philology]. (Almaty, 2010. - 24 p.). [in Kazakh]
- 4 Rygina, L.S. Proizvodstvo gendernogo diskursa v pole regional'noj zhurnalistiki. (Moscow, 2006. - 163 p.). [in Russian]
- 5 Haltanova, S.S. Rol' regional'nyh SMI v politicheskoy zhizni Rossij. (Moscow, 2009. - p. 157).
- 6 Karpova, E.V. Specifika funkcionirovaniya regional'nyh setevyh SMI na sovremennom jetape. (Moscow, 2013. - 189 p.). [in Russian]
- 7 Badmaeva, L.V. Regional'nye SMI i auditoriya: osobennosti funkcionirovaniya v period transformacii rossijskogo obshhestva. (Moscow, 2014. - 161 p.). [in Russian]
- 8 Kastel's, M. Informacionnaja jepoha: jekonomika, obshhestvo i kul'tura. (Per. s angl. Pod nauchn. red. O.I. Shkaratana). (GU-VShJe, Moscow, 2000. - 607 p.). [in Russian]

Авторлар туралы мәлімет:

Жанысбаева А.П. - Журналистика және саясаттану факультетінің І курс докторанты, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қ.Сәтпаев көш. 2, Астана, Қазақстан
Шындалиева М. Б. - Журналистика және саясаттану факультетінің профессоры, филология ғылымдарының докторы, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қ.Сәтпаев көш. 2, Астана, Қазақстан

Zhanysbayeva A.P. – 1 year Doctoral student of the faculty Journalism and Political Science, L.N. Gumilyov Eurasian National University, K.Satpayev str.6, Astana, Kazakhstan
Shyndalievа M, B. - Doctor of Philology, Professor of the faculty Journalism and Political Science, L.N. Gumilyov Eurasian National University, K.Satpayev str. 6, Astana, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Журналистика сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Қазақ баспасөзінің тарихы, журналистиканың теориялық және қолданбалы ғылымдары, қоғаммен қатынасы, көсемсөзі, баспасөз қызметі туралы мұқият тексеруден өткен материалдарды жариялау.

2. Журналда мақала жариялаушы автор мақаланың қол қойылған 1 баспа нұсқасын Ғылыми басылымдар бөліміне (редакцияға, мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 408 кабинет) және **vest_journalism@enu.kz** электрондық поштасына Word форматындағы нұсқасын жіберуі қажет. Мақала мәтінінің қағаз нұсқасы мен электронды нұсқалары бірдей болулары қажет.

Мақалалар қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде қабылданады.

3. Автордың қолжазбаны редакцияға жіберуі мақаланы Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысына басуға келісімі мен шетел тіліне аударылып қайта басылуына келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына кепілдеме береді.

4. Мақаланың көлемі: 8 беттен кем болмауы (16 беттен аспауы) керек.

5. Мақаланың құрылымы: (қағаз беті - А4, кітап сұлбасында, барлық беттеу жолы – 20 мм. Шрифт: Times New Roman - нұсқасында, әріптің көлемі (кегль) - 14);

6. XFTAP <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауына жазылады;

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында, қою кіші әріппен жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемеде жұмыс жасайтын болса, онда әр автор мен жұмыс мекемесі қасына бірдей белгі қойылады);

Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде, жол ортасында курсивпен жазылады;

Мақала атауы – жолдың ортасында, жартылай қою кіші әріппен жазылады;

Аңдатпа - 100-200 сөз; формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы және әдебиетке сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспесі, мақаланың мақсат/міндеттері, қарастырылған сұрақтың тарихы/ зерттеу әдістері, нәтижелері/ талқылаулары, қорытындысы) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны беріледі.

Түйін сөздер (6-8 сөз немесе сөз тіркесі) - Түйін сөздер мақала мазмұнын көрсетіп, мейлінше мақала атауы мен аннотациядағы сөздерді қайталамай, мақала мазмұнындағы жиі кездесетін сөздерді қолдану қажет. Сонымен қатар, ақпараттық-іздірету жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін ғылым салаларының терминдерін қолдану қажет.

Негізгі мәтін мақаланың мақсат/ міндеттері, қарастырылған тақырыптың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды бөлімдерін қамтуы қажет. Жоларалық интервал - 1, азат жол - 1,25см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.

Таблица, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр таблица, сурет қасында оның аталуы болу қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқалары алғаш қолданылса міндетті түрде түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттерге сілтеме. Мәтінде әдебиетке жасалған сілтеме тікжақшаға алынады. Әдебиет сілтемелері мәтіндегі қолданылуына қатысты нөмірленіп, қолданыс ретіне байланысты алғашқы сілтеме [1, 253 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 182 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі.

Әдебиеттер тізімінде кітаптың жалпы бет көлемі көрсетіледі.

Жарияланбаған еңбектерге сілтеме жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өткізілмейтін басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізіміндегі **транслит пен ағылшын аударманы** беру үлгісін **buljourn.enu.kz** сайтындағы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: автордың аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекенжайы, телефоны, e-mail-ы қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басуға жолданғанын білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс. Редакцияға тіркелген мақала жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Барлық рецензиялар авторға танысуына жіберіледі. Автор (рецензент мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда) үш күн аралығында қайта қарап, қолжазбаның түзетілген нұсқасын редакцияға қайта жолдауы керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі.

Рецензент жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына төлем жасау туралы ескертіледі. Төлем көлемі 2018 жылға ЕҰҰ қызметкерлері үшін 4500 теңге және басқа ұйым қызметкерлеріне 5500 теңге болып белгіленді.

Рекзивизиттер:

РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
Столичный филиал АО «Цеснабанк»

КБЕ 16

БИН 010140003594

БИК TSES KZ KA

Счет в кодировке IBAN –

KZ 91998 BTV 0000003104

«За публикацию ФИО автора»

Provision on articles submitted to the journal “Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. Journalism Series”

1. Publication of carefully selected original scientific works in the field of journalism, publication of materials devoted to the scientific issues of the direction of historical, theoretical and applied research of journalism, public relations, journalism, publishing.

2. An author who wishes to publish an article in a journal must submit the article in hard copy (printed version) in one copy, signed by the author to the scientific publication office (at the address: 010008, Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Building, room 408) and by e-mail **vest_journalism@enu.kz** in Word format. At the same time, the correspondence between Word-version and the hard copy must be strictly maintained.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of articles to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish articles in the journal and the re-publication of it in any foreign language. Submitting the text of the work for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about himself, the lack of plagiarism and other forms of improper borrowing in the article, the proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, illustrations.

4. **The volume of the article** should not exceed 18 pages (from 6 pages).

5. **Structure of the article** (page – A4 format, portrait orientation, page margins on all sides - 20 mm. Font: type - Times New Roman, font size - 14)

GRNTI <http://grnti.ru/> - first line, left

Initials and Surname of the author (s) - center alignment, italics

Full name of the organization, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization) - center alignment, italics

Author's e-mail (s)- in brackets, italics

Article title - center alignment, bold

Abstract (100-200 words, it should not contain a formula, the article title should not repeat in the content, it should not contain bibliographic references, it should reflect the summary of the article, preserving the structure of the article - introduction, problem statement, goals, history, research methods, results /discussion, conclusion).

Key words (6-8 words/word combination. Keywords should reflect the main content of the article, use terms from the article, as well as terms that define the subject area and include other important concepts that make it easier and more convenient to find the article using the information retrieval system).

The main text of the article should contain an introduction, problem statement, goals, history, research methods, results / discussion, conclusion - line spacing - 1, indent of the «red line» -1.25 cm, alignment in width.

Tables, figures should be placed after the mention. Each illustration should be followed by an inscription. Figures should be clear, clean, not scanned.

In the article, only those formulas are numbered, to which the text has references.

All abbreviations, with the exception of those known to be generally known, must be deciphered when first used in the text.

Information on the financial support of the article is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text references are indicated in square brackets. References should be numbered strictly in the order of the mention in the text. The first reference in the text to the literature should have the number [1], the second - [2], etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). References to unpublished works are not allowed. Unreasonable references to unreviewed publications (examples of the description of the list of literature, descriptions of the list of literature in English, see below in the sample of article design).

At the end of the article, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the article is in Kazakh), in Kazakh and English (if the article is in Russian) and in Russian and Kazakh languages (if the article is English language).

Information about authors: surname, name, patronymic, scientific degree, position, place of work, full work address, telephone, e-mail - in Kazakh, Russian and English.

6. The article must be carefully verified. Articles that do not meet technical requirements will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the article has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Articles received by the Department of Scientific Publications (editorial office) are sent to anonymous review. All reviews of the article are sent to the author. The authors must send the proof of the article within three days. Articles that receive a negative review for a second review are not accepted. Corrected versions of articles and the author's response to the reviewer are sent to the editorial office. Articles that have positive reviews are submitted to the editorial boards of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive conclusion for publication should make payment on the following requisites (for ENU employees - 4,500 tenge, for outside organizations - 5,500 tenge):

Requisites:

РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
Столичный филиал АО «Цеснабанка»

КБЕ 16

БИН 010140003594

БИК TSES KZ KA

Счет в кодировке IBAN –

KZ 91998 BTV 0000003104

«за публикацию ФИО автора»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева. Серия: Журналистика»

1. **Цель журнала.** Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области журналистики, публикации материалов посвященных научным вопросам исторических, теоретических и прикладных исследований журналистики, связи с общественностью, публицистики, издательского дела.

2. **Автору, желающему опубликовать статью в журнале** необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail **vest_Journalism@enu.kz**. При этом должно быть строго выдержано соответствие между **Word**-файлом и твердой копией.

Язык публикаций: Казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя, Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева, издания статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. **Объем статьи** не должен превышать 16 страниц (от 8 страниц).

5. **Схема построения статьи** (страница – А4, книжная ориентация, поля со всех сторон – 20 мм. Шрифт: тип – Times New Roman, размер (кегель) - 14):

ГРНТИ <http://grnti.ru/> - первая строка, слева

Инициалы и Фамилию автора(ов)- выравнивание по центру, курсив

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках курсив

Название статьи – выравнивание по центру полужирным шрифтом

Аннотация (100-200 слов; не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы).

Ключевые слова (6-8 слов/словосочетаний).

Ключевые слова должны отражать основное содержание статьи, использовать термины из текста статьи, а также термины, определяющие предметную область и включающие другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку задачи, цели, историю, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» -1,25 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки. Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: *фамилия, имя, отчество, научная степен, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail* – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Все рецензии по статье отправляются автору. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию к повторному рассмотрению не принимаются. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
Столичный филиал АО «Цеснабанка»
КБЕ 16
БИН 010140003594
БИК TSES KZ KA
Счет в кодировке IBAN –
KZ 91998 BTV 0000003104

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: **Қайрат САҚ**
Жауапты хатшы: **Гүлжазира ЕРТАСОВА**
Дизайн: **Ілияс РЫСБЕКҰЛЫ**

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Журналистика сериясы.
-2018. - 2 (123). - Астана: ЕҰУ. 95-б.
Шартты б.т. - 11.8 Таралымы - 25 дана

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: (87172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды